

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Epistola VII

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

PLATO Dionis propinquis & amicis, bene agere. Epistola VII

CRIPSISTIS mihi censere uos eandem mentem in republica esse uobis conferuandam, quam Dio habuisset: meq; rogatis in communionem accedere quātum uerbo factōq; uirium habeam. Ego autem si eam uoluntatem opinionemq; quam ille habuit, habetis, assentior uobis, & in communionem accedo. Si non habetis, de ea re consultandum etiā atq; etiā dico. Quæ uero fuerit illius mens atq; uoluntas: non ut coniectans, sed tanquam sciens referre possum. Quando ego primum Syracusas profectus sum, annos circiter quadraginta ætatis agens: Dio in ea erat ætate, qua nunc Hipparinus. & in ea quam tunc cōprehenderat opinione semper perseverauit, Syracusanos putans esse liberos oportere: atq; optimis legibus gubernari. Itaq; nō sit mirandum, si quis deorum hunc in eadem opinione reip. gubernandæ ipsi consentientem præstitisset. Qua uero ratione id fuerit faciēdum, digna res est, quæ & seni & iuueni audiat. Conabor aut, quoniam præsens tēpus id poscit, rem omnem à principio uobis referre. Equidem adolescens dum essem, eandem quam pleriq; habui cupiditatem. Statueram enim cum primum mei ipsius cōpos factus essem, ad remp. me conferre. Interim talia quædam circa rempub. contigerunt. Nam quum præsens reip. status à multis improbaretur, secuta mutatio est. Tunc unus & quinquaginta uiri gubernatione suscepta: undecim in urbe, decem uero in Piræo forensiū urbanarumq; rerum ad ministratiōem habebant. Sed penes triginta uiros summa erat omniū autoritas cōstituta. Horum nonnulli domestici & noti erant mihi, qui me statim ad remp. capeffendam inuitauerunt. Atq; ego nihil mirabile sum ob iuuentutem perpeffus. Quippe existimabā illos ab iniusta uita ciuitatē ad iustos mores debere cōuertere. Itaq; diligēter indies quid facerent obseruabā. Verum animaduerti eos breui admodū tempore ita se gerere, ut prior ille reipub. status fuisse aureus putaref. Nam & alia multa iniuste fecerunt, & amicū meum senioremem Socratem, quem ego iustissimū omnium qui tunc erant, appellare non uereor, unā cum alijs quibusdam ad adducendum ciuium quendam ad se miserūt, ut ultimo supplicio afficeretur: Socratemq; ipsum uel sponte uel inuitū quasi participem sibi cōiungerent. qui tamen parere noluit, ac potius cuncta pati grauissima cōstituit, q̄ impiorū scelorum illis socius existere. Hæc igitur cum uiderem, & alia quædam nō parua, grauiter tuli, & ab illis malis me recepi. Nec multo post sequuta horum triginta euersio est, totaq; resp. mutata. Rursus igitur quanq̄ moderatius, cupiebā tamen adire remp. Sed agebantur tūc etiā utpote turbata repub. quæ improbares permulta. Nec sane mirū fuerit in huiusmodi mutationibus inimicos quosdam pœnas dare grauiōres, quanq̄ qui redierant, magna uterentur clementia. Iterum forte quadam accidit, ut Socratē hunc amicū nostrum potentes in repub. quidam accusarent, impiū crimen obijcientes, ac minime omnium ipsi conueniens. quasi enim non recte de dijs sentiret, alij quidem in iudiciū traxerunt: alij sententiam in eum dixerunt, condemnaueruntq;: & eum hominem necauere, qui superiori tempore quo nihil impie faceret, unū ex ipsis tunc exulantē ducere, atq; rei impie nullo modo particeps fieri sustinuerat. Cum hæc igitur animaduerteref, & homines qui in reip. gubernatione uersabantur, legesq; & mores, quanto magis consideraref, quantōq; magis ætate progrederer, tanto difficilius arbitrabar esse recte remp. gubernare. Neq; enim hoc fieri potest absq; amicis socijsq; fidelibus. Quos tū reperire haud facile erat: nō enim amplius patrijs moribus institutisq; ciuitas nostra gubernabat: & parare nouos impossibile erat sine summa difficultate: utpote simul legib. moribusq; penitus corruptis. Itaq; ego ille qui primus exarseram incredibili cupiditate me ad rempub. cōferendi, intuens cuncta in præcēps deferri, tandem quō me uerterē, nesciebam. Et ab inuestigatione quidem nequaq; desistere placuit: si quid forte melius eueniret & circa hæc ipsa, & uniuersam remp. agendi uero opportunitatem aliquam expectare. Tandem uero compertū est mihi, resp. omnes quæ nunc sunt, improbe gubernari. Nam quantū ad leges attinet, insanabiles ferme sunt: nullo instituto egregio, sed fortuna quadā uiuētes. Quapropter dicere adductus sum, laudans rectam philosophiā, quid iustum sit & quid nō, tam in rep. q̄ in priuata per eam duntaxat discerni. Itaq; non prius desinere humanū genus in malis uersari, q̄ aut homines recte uerēq; philosophantes rerumpub. gubernationem adepti fuerint: aut hi qui gubernant, diuina quadam sorte uere philosophentur. Hac ego mente Italiam Siciliamq; adiu

adiui. hæc fuit prima in ea loca profectio mea. Eò autem quum peruenissem, uitam illam quam beatam uocant, Italicarum Syracusanarumq; mentarum plenam nullo modo probaui: bis uidelicet in die saturum fieri, & nocte nunquam iacere solum: & cætera quæ uitam huiusmodi subsequuntur. Nemo enim omnium qui sub cælo sunt, si in huiusmodi moribus ab adolescentia nutriatur, quamuis natura & ingenio excellenti præditus, unquam tamen prudens euadet. Temperatus esse certe nunquam curabit. Eademq; erit de cæteris uirtutibus ratio. Ciuitas autem nulla legibus acquiescere poterit, si cuncta in superfluos sumptus eroganda ciues existimēt: cæterisq; posthabitis omnibus, cōuiujs duntaxat & ueneris oblectamentis obnixè putent operam impendendam. Necessè est huiusmodi ciuitates modo in tyrannidem, modo in paucorum potentiam, modo in popularem statum mutari: neq; unq; quiescere: iustæ uero æquabilisq; gubernationis, eos qui in his ciuitatibus potentes sunt, ne nomē quidem ipsum audire uelle. Hæc ego unā cum superioribus illis considerans, Syracusas profectus sum: forte quidem fortuna quadā. Videtur autem alicuius eorum opera qui supra nos sunt, principium tunc fuisse datum omnibus quæ nuper Dionī Syracusisq; contigerunt: ac uereor ne pluribus insuper, si uos mihi nunc iterum consulenti nequaquam assentiamini. Quemadmodum uero dicam omnium fuisse principium, profectioem tunc Syracusas meam accipite. Ego cum Dione tūc iuuenē conuersabar frequens, & quæ hominibus optima fore arbitrabar quibus poteram rationibus suadebam, & ut faceret consulebam. Sed his dicendis uideor latenter & præter intentionem tunc eam tyrannidis ruinam quæ sequuta est, parauisse. Dio enim quum esset acerrimo ingenio, cum ad cætera omnia, tum ad ea quæ tunc dicebantur à me perdiscenda, ita celeriter ac uehementer illa arripuit, ut nemo ex omnib. iuuenibus quos unquam conuenerim. Ac reliquam uitam ducere statuit multo præstantius q̄ alij multi Italicorum atq; Siculorū, uirtutem potius q̄ uoluptatem deliciasq; sectatus. Itaq; infensus uiebat illis qui in tyrannicis institutis degebant: atq; hoc usq; ad Dionysii mortem. Postea uero animaduertit eam sententiam quam ipse rectis cōceperat rationibus, non in se uno solum uerum etiā in alijs quibusdam licet nō multis existere, in quorum numero Dionysium iuniorem dijs bene iuuantibus sperabat fore: quod si accideret, & ille ipse & cætera Syracusani mirificam felicitatem nanciscerent. Quapropter censuit me q̄ celerrime Syracusas debere accedere, ut horum socium adiutoremq; me adiungerem: memoria tenēs quam facile dudum mea consuetudo ipsum in cupiditatē uitæ pulcherrimæ atq; optimæ traduxisset. Quam cupiditatē si in Dionysio ut aggressus erat perficeret, magnā spem habebat absq; cædibus & sanguine, & absq; ijs quæ nunc euenerunt malis, ueram uiuēdi rationem ac beatam uitam in uniuersa illa regione constituere posse. Hæc Dio recte considerans, Dionysio suauit ut me uocaret: & ipse quoq; rogauit, ut accedere cunctis posthabitis festinarem: prius q̄ ulli alij Dionysio adhaerentes, neglectis optimis uitæ institutis ad alia illum deflecterēt. Cohortationem insuper precibus longam adiunxit. Quòdnam, inquit, tempus aliud iam expectamus ad agendum opportunius, quam quod nūc nobis est diuina quadam fortuna concessum? Narrabat præterea magnitudinem imperij Dionysii per Italiam atq; Siciliam, eiusq; in his ipsis locis potentiam, iuuentam quoq; atq; cupiditatem eius ad philosophiæ & disciplinæ studia uehementissimam. Quinetiam quam propensi foret eius necessarij atq; domestici cum ad eam quam suaderem disciplinam uitæ recipiendam: tum etiam quam in ipso quoq; Dionysio ad hoc prouocando ualere. Itaq; si unquam aliàs, nunc certe maximam adesse spem, eosdem fore & philosophos & magnarum principes ciuitatum. Ille igitur his me rationibus alijsq; generis eiusdem permultis adhortabatur. Ego uero quo tandem affectus iuuenum euasurus esset, formidabā. Taliū enim cupiditates & ueloces sunt, & sæpe sibimet contrariæ feruntur. Dionem tamen tum natura grauem, tum ætate iam satis maturum esse sciebam. Itaq; cogitanti ambigentiq; mihi utrum eundem parendumq; foret, necne: subiit tandem, obsequendum esse. Atq; si quis unquam ea quæ de legibus & republica cogitauerat, perficere uelit, nunc fore tentandum. Quippe quum iudicarem si unī duntaxat persuasissem, me bona sufficienter omnia perfecturum. Quamobrem hac sententiā fiduciaq; domo abiui: nō qua opinabantur quidam: sed quadam scientiæ uerecundia in primis adductus, nequando mihi ipsi uiderer uerba solum habere, effectum uero officiumq; nullum spōte præstare: prodereq; primum

primum Dionis hospitalitatem amicitiamque non paruis subiecti periculis. Cui si quid aduersi accideret, uel pelleretur à Dionysio cæterisque inimicis, atque profugus ad nos his uerbis cõfugeret: O Plato, uenio ad te patria pulsus: cum neque militibus, neque equitibus carem, quorum uiribus resisterem inimicis: sed uerbis persuasionemque indigerem: qua maxime sciebam te posse, iuuenes ad probitatem iustitiamque exhortando in amicitiam necessitudinemque deuincire. Quarum defectu rerum, modo per te factum est ut ego Syraculis expulsus huc accesserim. Et mea quidem fortuna abs te deserta minus tibi uituperationis affert. At uero ipsa philosophia, quam semper laudas, quam uel apud alios carere honore conquereris, nonne abs te nunc una mecum prodita est? Quod si Megaris fuisset, uenisses utique mihi adiutor, cum te uocassem: alioquin te omnium ignauissimum iudicauisses. Nunc autem ob itineris longitudinem, periculumque nauigationis atque labores, te excusans infamiam euitare te putas. permultum certe aberit. Si inquam hæc ille diceret, quænam mihi esset probabilis responsio? Certe nulla. Quas ob res rationibus quoad fieri potest probabilibus atque ipso iure adductis accessi, relinquens consuetudines meas satis quidem honestas, sub tyrannidem neque meis sermonibus, neque mihi conuenientem. Veniens autem me liberaui, ne uel hospitalis Iupiter, uel philosophica fors accusare me posset. Certe philosophia dedecori fuisset, si ob mollitiem timiditatemque uituperari potuissem. Cæterum cum eò uenisset, neque enim oportet longius euagari: omnia apud Dionysium seditiois plena offendit: atque calumniarum in Dionem, quasi tyrannidem affectaret. Defendi igitur quantum ualui, sed parum potui. Quarto enim ferè mense post aduentum meum Dionysius accusans Dionem quasi tyrannidi insidiaretur, in paruum coniecit nauigiū, ac turpiter expulit. Amici uero Dionis, quotquot eramus, cuncti formidabamus ne forte aliquem nostrum Dionysius quasi socium illius criminis supplicio afficeret. Rumor autem exortus est Syraculis, me occisum esse à Dionysio, quasi omnium quæ tunc acciderant, autorem. At ille sentiens nos omnes sic affectos, ueritus ne ex metu nostro aliquid forsitan accideret grauius, benigne admodum omnes recepit. Me certe ipsum consolatus bonam habere spem iussit, atque ut permanerem omnino rogauit. Erat enim sibi in fuga quidem mea nihil honesti: sed in permanendo. Atque idcirco precari me maxime simulabat. Preces autem tyrannorum necessitati permixtas esse non ignoramus. Cum uero ne abirem machinaretur, collocauit me in arce: atque his locis habitare uoluit, unde nullus posthac nauta non modo prohibente illo, sed nisi iubente atque mittente foret abducturus: neque quisquam siue mercator siue alicuius prouinciæ magistratus, me solum exeuntem conspexisset, qui non me captum ad Dionysium repente reduceret: præsertim quum iam contra quam præsertim uulgatum esset, Dionysium rursus Platonem uehementer complecti. Et quodammodo ita erat. Neque enim tacendum est uerum. Complectebatur ille quidem indies me magis atque magis, & gaudebat moribus nostris atque consuetudine. Cupiebatque à me laudari magis quam Dionem, & amicum longe magis existimari. Et ad id quidem maxime contendebat. Rationem uero qua id optime fuisset factum, si modo id fieri potuisset, neglexit. Hæc enim fuerat, ut mihi uidelicet in audiendis addiscendisque philosophiæ rationibus liberius adhereret, mecumque conueniret. At uero ad hoc ille diffidentior erat: timens ne quemadmodum asseriebant calumniatores, si rationibus illis implicaretur, Dio quæ cupiebat, iam esset omnia consecutus. Ego autem omnia pertuli, in eadem sententia perseuerans, qua ab initio profectus eram: tentans si quo pacto fieri posset, ut in cupiditate uitæ philosophicæ perueniret. At ille contra nitens me uicit. Et primum quidem tempus meæ profectionis in Siciliam, actionumque illis mearum per hæc omnia traductum est: posteris uero temporibus in Siciliam iterum sum reuersus: quod me omni studio Dionysius reuocabat. Quam uero ob causam rursus accesserim, quid uel illic egerim, neque id quidem absque ratione, tunc demum uobis referam, cum uobis quid potissimum rebus sic habentibus agendum sit, consulero. Referam inquam eorum gratia qui interrogant quonam consilio secundo redierim. Sed ne quæ accessoria sunt præcipuis anteponantur, ad consilium iam deuenio. Reor equidem hominem consulentem ægroto & circa uictum intemperato, in primis hoc suadere debere, ut modum uiuendi mutet: ac si ægrotus in hoc obediat, tunc alia iam illi ad medelam conferre. At si parere nolit, tunc consulentem ipsum uirum putabo & medicum, si eum omiserit: quod si consulendo ulterius perseuerauerit, contra putabo: ignauum scilicet atque artis expertum. Idem quoque

quoque de ciuitate, siue unus eam gubernet, siue plures, existimo. Si enim probabili quadam ratione rectaque uia incedenti, populo utile aliquid consulatur, id quidem agere, sapientis officium arbitror. Sin autem penitus a civili ratione desciscat, neque uestigia quidem eius sequi uelint, dicantque consultori: prestare ut rempublicam omittat, neque quicquam in ea commoueat, utpote si commouerit perituro: uoluptatibus autem libidinibusque ipsorum indulgeat: atque ea ratione consulat, qua facillime semper celeriterque satis eorum uoluptatibus fiat: equidem eum qui in eiusmodi gubernatione perstiterit, nequaquam uirum putabo: sed eum potius qui prorsus omiserit. In hac ergo sententia constitutus, quoties aliquis me de rebus grauioribus consulit, siue ad diuitias, siue ad corporis uel animi purgationem pertineant, si quotidiana illius uita modum aliquem seruare posse uideatur, uel saltem consilienti mihi uideatur obtemperaturus, libenter consulo, neque prius desino quam initium pro uiribus ad finem usque perduxerim. Si autem aut omnino non petat a me consilium, aut qui petit, manifeste appareat consulenti mihi nullo modo obtemperaturus: ultro quidem non accedo ad consultandum: per uim uero, ne si meus quidem sit filius. Seruo tamen etiam inuito consulerem, ac uel adhibita compellerem. At patrem uel matrem per uim cogere nefas esse arbitror, nisi propter morbum mente alienatos. Quod si suo quodam more uiuant, qui mihi nequaquam probetur, neque insensus aduersarer frustra monedo, neque rursus blandiendo eorum cupiditatibus assentarer ea porrigens, quibus ego si indulgerem, uiuere nolim. Hac eadem mente circa patriam uir prudens esse debet: ut ita reprehendat ciuitatis errores, si neque frustra sit reprehensurus, neque ob reprehensionis studium periturus. uim autem patriam per reipublicam mutationem asseret nunquam: quando absque expulsiōe & caede ciuium emendari non possit. Sed quietem aget, uotoque precabitur optima & sibi & patriam. Hoc igitur pacto ego uobis consulerem. Consulebam similiter Dionysio una cum Dione: ea uidelicet ratione quotidie uiuere, qua suipsius compositus maxime redere: amicosque & familiares fidos haberet: ne idem sibi quod & patri accideret. qui cum multas in Sicilia magnasque urbes suscepisset, quondam a Barbaris deuastatas: easque restituisset, non potuit in singulis illarum gubernatores rerumpublicae constituere fidos, neque ex domesticis suis, neque ex alijs undecumque comparatis, neque ex fratribus suis iunioribus quos ipse educauerat: sed tum ex priuatis hominibus praesides, tum ex pauperibus admodum diuites fecit. Horum tamen nullum fidum sibi gubernationis socium potuit adhibere, uel suadendo, uel docendo, siue largiendo, siue in necessitudine recipiendo: septies deterior Dario: qui neque fratribus confidens, neque his qui sub eo educati fuerant, sed socijs duntaxat Midiae eunuchiisque captiuitatis, partes diuisit septem, singulas maiores tota Sicilia, assignauitque singulis. Atque eos fidos nactus est regni socios, neque uel sibi uel inuicem insidiatas. Praeterea exemplum dedit, qualem oportet seipsum legumlatorum regemque bonum prestare: quippe cum leges tulerit, quibus adhuc Persarum seruetur imperium. Accedit ad haec quod Athenienses cum multas Graecorum urbes non a se quidem sed ab alijs constitutas, deinde occupatas a Barbaris in potestatem suam recepissent, annos septuaginta in eas tenuerunt imperium, utpote qui amicos sibi in singulis ciuitatibus comparauerant. Dionysius autem cum in urbem unam uniuersam Siciliam congregasset, ob sapientiam nulli confidens aegre seruatus est. Carebat enim amicis fideisque hominibus: quo nullum maius est argumentum uel improbitatis si desint, uel probitatis si adsint. Haec igitur Dionysio ego ac Dione consulebamur, postquam paterna res sic se habuissent, ut neque eruditorum uirorum familiaritates, neque decet habere consuetudines. Admonebamusque ut animum ad haec intendens, in primis amicos sibi alios ex domesticis & aequalibus compararet, ad uirtutemque concordem. Maxime uero ut seipsum sibi consentientem constantemque prestaret: huius enim rei defectum apud eum esse quam maximum ostendebamus, non a pertis quidem nunc uerbis, neque enim tutum fuisset, sed ratione quadam latentiore idem tamen significante, docentes ita demum unumquemque hominum tam se quam illos quibus imperat posse seruare, si haec obserauerit: sin autem contra se gesserit, contra prorsus accidere. Quod si ita ut dicebamus se compararet, seque ipsum prudentem temperatumque prestaret, si rursus deuastatas urbes Siciliae restitueret, ac legibus institutisque ad rempublicam pertinentibus eas muniret, ut & sibi beneuolam, & inter se inuicem contra uim Barbarorum auxilio forent, non duplicaret modo regnum patrum, uerum etiam multiplicaret. Fore quidem si ita se gereret ut Carthaginenses multo magis

magis faciliusque suae potestati subijcerentur, quam Geloni subditi fuissent: contra, quam patri accidit suo. ille enim pendere tributum Barbaris coactus fuerat. Haec erant quae dicebamus praecipiebamusque Dionysio, nos uidelicet insidiantes sibi, ut multi diuulgauerant. qui & cum nos apud Dionysium superauissent, Dionem quidem expulerunt, nos autem in formidinem coniecerunt. Verum ut non pauca paucis comprehendamus. Dio profectus ex Peloponneso atque Athenis, rebus iam ipsis Dionysium comonescit. Cum ergo liberasset ciuitatem Dio: eamque iam bis ciuibus reddidisset, eodem pacto affecti fuerunt aduersus Dionem Syracusani, quo & antea Dionysius. Nam olim Dionysium Dio educare atque erudire contenderat, quo eum regem regno redderet dignum: talemque se illi per omnem uitam praestare statuerat. Obrectatores autem calumniatoresque Dionysio persuaserunt, Dionem quasi tyrannidi insidiantem in eo tempore haec omnia machinari: ut mens Dionysii disciplinae studiis irretita, dominationem negligeret, eamque Dion totam relinqueret. Dio uero gubernationem dolo usurpans, illum expelleret. Quemadmodum uero tunc apud Dionysium, ita postea inter Syracusanos haec eadem dicta iactataque peruicerunt, infami prorsus turpique uictoria his ipsis qui superauerunt. Sed quale id fuerit, audire uos oportet, qui me ad res nunc uestras componendas uocatis. Veni ergo Atheniensis homo Dionis amicus atque adiutor eius aduersus tyrannum, ut pro bello amicitiam facerem: at pugnans contra calumniatores superatus sum. Cum uero Dionysius conaretur non uerbis solum, sed pecunijs etiam & honoribus me sibi conciliare atque detinere, ut mea cum ipso familiaritas testimonio foret Dionem non iniuria expulsam fuisse: nihil apud me hac in re tanto suo conatu consequi potuit. Posteris uero temporibus Dio rediens domum fratres duos Athenienses secum duxit: non ex philosophia sic amicos, sed ex hac communi uulgarique familiaritate: quae hospitalitate quadam & frequenter inter sacra spectaculorum consuetudine, amicitiam contrahere consueuit. Similiter illi tum ex his quae dixi, tum quia redeuntibus obsequia praestiterunt, amicitiam cum Dione conflauerant. Hi ergo cum in Siciliam profecti essent, intelligerentque calumnias inter illos ipsos qui ab ipso liberati erant, in Dionem coniectas, quasi tyrannidem affectaret, non prodiderunt modo amicum & hospitem, sed ceu proprijs manibus, ipsi percussores fuerunt. Arma enim tenentes interfectores palam auxiliati sunt. Et facinoris quidem illius turpitudinem impietatemque neque praeterea equidem neque enarro. Multi enim haec diligentius narrauerunt, atque narrabunt. Sed aduersus infamiam ciuitatis nostrae respondeo. Nam si Athenienses fuerunt illi qui prodiderunt: ille quoque Atheniensis fuit, qui neque pecuniarum neque honorum pollicitatione, ut proderet illum adduci unquam potuit. Non enim per uulgarem mercenariamque beneuolentiam factus erat amicus: sed per liberalis disciplinae communionem. Cui certe uni, qui sapit, plus adhibet fidei, quam ulli & amicorum coniunctioni & corporum consanguinitati. Itaque non tanti aestimandi sunt illi: ut dedecus ciuitati ob Dionis caedem afferre potuerint: quasi alicuius pretij unquam fuerint. Haec dicta sunt omnia: quo Dionis amicis propinquisque consuleretur. Consulo autem praeterea & tertio uobis quoque iam tertius idem prorsum eademque ratione: ne Sicilia, neue ciuitas ulla aliquibus hominibus, sed legibus, duntaxat subijciatur, ut nostra fert ratio. neque enim dominantibus ipsis, neque seruentibus. id utile est, neque eorum filijs aut natis natorum: sed perniciosorum omnino hominum est id agredi. Angusti uero & illiberalis animi est eiusmodi lucra praeripere: nihil uel in praesens uel in futurum tempus bonorum iustorumque uel diuinorum humanorum uel intelligentis. Haec ergo Dion primam persuadere conatus sum: deinde Dionysio, tertio uero nunc uobis. Ergo pareatis mihi Iouis tertij seruatoris gratia. Praeterea Dionysii Dionisque exitum animaduertite. Dionysius quidem non obtemperans consilijs meis, uiuit etiam nunc non honeste: Dio uero cum obtemperauisset, honeste interijt. Ei namque uiro qui praclarissima sibi patriaeque affectat, nihil unquam nisi rectum pulchrumque potest accidere. Nec uero quisquam nostrum natus est immortalis: neque sicui id contigerit, esset is praeterea felix ut uulgo uidetur. Rebus quidem carentibus anima nihil uel bonum est uel malum existimatione dignum: sed unicuique animae id accidet, aut dum est cum corpore: aut a corpore separatae. Credendum est reuera semper antiquis sacrisque uerbis: quae nobis nunciant immortalem esse animam, iudicesque habere, suppliciaque pati maxima: postquam a corpore fuerit separata. Quamobrem minus malum existimandum est, perpeti grauissimas iniurias

à delinquentibus illatas, quàm inferre. Quæ quidem homo cumulatæ pecuniæ deditus, & in paupertate animi constitutus non audit: ac si audiuerit, quasi suo iudicio deridenda contemnit: atque impudenter rapit undique quicquid existimat sibi ueluti bestia, uoluptates uentris suppeditaturum, oblectationemque ueneream: seruilem certe atque ingrati & absurdam, nec ueræ uoluptatis nomine dignam: & quasi cæcus non cernit se frustra contendere inexplebilem explere concupiscentiam. Neque rursus cernit quantum sit impietas malum, quibusque insit rebus semper iniustitiæ mixta. Quam quidem necesse est animam quæ perpetraverit iniusta, secum habere: & dum per terram reuoluitur inter homines: & dum sub terram passim turpiter omnino atque misere circumfertur. Cum igitur hæc aliaque generis eiusdem Dionii dicerem, persuasi. Interfectores autem eius iustissime quidem irascerer, eodem quasi modo atque Dionysio, utriusque enim & mihi & alij, ut ita dixerim, omnibus damna grauissima intulerunt. Illi quidem cum interficerent eum qui uolebat iustitiæ uti. Hic autem cum nullo pacto uellet iuste agere: in uniuerso regno maximam potentiam obtinuit. In quo si philosophia unâ cum potentia uere in idem quasi domicilium eocurrisset, per omnes homines & Græcos & Barbaros elucens ueramque opinionem sufficienter omnibus ostendisset: neque ciuitatem neque hominem unquam fore felicem, nisi & cum prudentia, & sub iustitiâ uixerit, siue per se illas possideat, siue sub sanctorum principum moribus rite educetur atque erudiatur. In his quidem nocuit Dionysius. Cætera uero si ad hæc comparentur, damna per exigua mihi uidentur. At enim qui Dionem interfecit, non intellexit, idem quod Dionysius, se fecisse. Equidem certe scio, quantum homini de homine affirmare licet, Dionem si regni gubernacula diutius tenuisset, nunquam in aliam dominandi formam fuisse conuersurum, quàm cum ab initio patriam suam Syracusas, expulsa seruitute in suo iure constituit libertatis iam splendore lætissimam: deinde omnium studio ciues congruis optimisque legibus ornaturum: præterea omnem diligentiam adhibiturum fuisse: quo tota inhabitaret Sicilia, liberareturque à Barbaris, alijs quidem expulsis, alijs uero subactis facilius quàm fecerat Hieron. Cum uero hæc per uirum iustum, fortem, temperatum, uel philosophum gesta fuissent, eadem apud multos uirtutis florisset opinio: quæ & salua re apud omnes, ut ita dixerim, homines uigisset, si Dionysius nobis ab initio paruisset. Nunc autem siue quis dæmon, siue perniciosus aliquis his sese obijciens, iniquitate & impietate: & quod pessimum est ignorantia audacia: ex qua mala omnibus omnia & radicibus hærent, & pullulant, & in posterum producunt fructum ijs qui nascentur amarissimum: cuncta hæc peruertit rursus & perdidit. Sed nunc tertio felicium auspiciorum gratia, bona duntaxat omnemur. Consulo igitur uobis amicis, ut Dionem imitemini: amorem illius in patriam uitæque temperantiam magis magisque complectentes. Quibus autem auspicijs consilia eius perficere conandum uobis sit, & qualia consilia fuerint: aperte quidem ex me audistis. At si quis est inter uos, qui Dorice nequeat uiuere secundum patriæ instituta, sequaturque Siculum uiuendi morem, & eos qui Dionem occiderunt, neque eum recipere, neque existimare uelitis ulla in re fidelem atque syncerum. Cæteros autem adhortari potius debetis ad habitationem totius Siciliæ disponendam, legumque puritatem: tum ex ipsa Sicilia, tum ex omni Peloponneso: nec Athenas horrere. Sunt enim & ibi uiri uirtute omnium præstantissimi, & qui odio habeant eorum crudelitatem, qui hospitium cæde se polluant. Verum si hæc tardiora iam sunt, urgentque uos quotidiana multiplicesque seditiones atque discordiæ: intelligere unumquemque oportet: cui modo uel paulum recte opinionis sors quædam diuina largita sit, nullum fore finem seditionum, malorumque ex seditione nascentium, prius quàm illi qui uicerint prælio, à cædibus pulsionibusque ciuium, atque etiam iniuriarum commemoratione uindictæque cupiditate temperantes inimicis concilientur, sui que ipsius compotes fiant: præterea leges ferant communes nihilo magis ad uoluptatem suam quàm eorum quos uicerint: cogantque illos his legibus uti. Cogant inquam gemina necessitatis uia: metu scilicet & pudore: metu quidem, propterea quod potentiores sint, suam uim demonstrantes: pudore uero ex eo, quod rursus potentiores promptioresque appareant, tum in uoluptatibus superandis, tum in legibus obseruandis. Aliter autem nulla prorsus est uia finiendorum malorum ciuitatis in seipsa seditionibus laborantis: sed seditiones, inimicitia, odia, proditiones in re publica, ut in ciuitatibus ita se habentibus intra se atque uicissim fieri consueuit: semper exo-

per exorientur. Quamobrem qui tanquam potentiores rempub. tenent, si salutem exoptant, ipsi inter se eligere atque in honore preferre eos debent, quos esse audierint optimos: primum quidem senes qui filios & uxores habeant, atque domicilium: ac maiores eorum quamplurimos, & probatos, & insignes, sufficiensque omnes patrimonium possidentes. Ciuitati uero decem milium uirorum, quinquaginta eiusmodi sufficient. Hos ergo precibus honoribusque quammaximis domo euocare debent: euocatos autem precari, atque iure iurando astringere, ut leges condant, quae neque uictoribus, neque uictis plus tribuant: sed ius uniuersae ciuitati aequum atque commune. Latis denique legibus in hoc iam omnia consistunt. Si enim uictores subesse legibus uoluerint, magis etiam quam illi qui uicti sunt: omnia iam erunt salutis, felicitatisque plena: malaque omnia procul aberunt. Sin minus, nec me, nec alium in commune consilium ad eum uocare oportet, qui praecipis eiusmodi non acqumuerit. Haec utique germana sunt eorum quae iamdiu ego ac Dio Syracusis efficere recto iudicio aggressi sumus: posteriora tamen. Nam prima quidem illa fuissent, quae apud Dionysium ipsum primo, bona omnibus communia agere conati sumus. Sed fortuna quaedam hominibus potentior illa dissoluit. Nunc autem uos ista conemini bona quadam sorte diuinaque fortuna fortunatius agere. Atque hic finis epistolae de consilio, deque prima in Sicilia navigatione mea. Quod autem sequens profectio & nauigatio mea, neque ab re, neque temere suscepta fuerit: sicui id curae sit, audire iam licet. Primum quidem habitationis in Sicilia meae tempus mihi transactum fuerat, quemadmodum supra dixi, prius quam amicis necessariisque Dionis consilium darem: postea uero quantum potui Dionysio persuasi ut me abire permitteret. Conuenerat autem inter nos: ut cum pax facta esset ex bello, quod tunc in Sicilia erat, statusque illius tutius confirmatus, Dio reuocaretur, atque ego simul accederem. Voluit autem Dionem intelligere atque existimare se non quasi in exilio, sed in secessu quodam constitutum esse certo tempore rediturum. Ego uero consentiens recepi me ita facturum. Sed cum postea pax secuta esset: me quidem accersiuu Dionysius: Dionem uero ad annum insuper hortatus est absentiam tolerare. Me autem, ut omnino ad eum properarem, rogauit. Dio igitur ut illuc accederem, & iubebat, & precabatur. Increbuerat enim ex Sicilia fama, Dionysium miro quodam rursus philosophiae desiderio affici. Qua re commotus Dio, ne profectioem ommitterem magnopere flagitabat. Ego uero quanquam sciebam iuuenes plerumque erga philosophiam affici ita solere, existimaui tamen tutius fore, ut rem totam dimitterem, neque Dionysio, neque Dioni parerem. Odiose igitur utrique respondi: me uidelicet idcirco non profecturum, quia senex iam essem, & eorum quae in praesentia fierent, nihil ita ut conuenerat, fieret. Audiui autem Architam Tarentinum interim ad Dionysium accessisse. Ego enim illum ante discessum meum nonnullosque alios Tarentinos in Dionysii familiaritatem adduxeram. Erant & alij quidam Syracusis nonnunquam Dionis auditores: atque inter hos alij quidam, qui alia plurima in philosophia audierant: qui mihi uisi sunt contendisse de rebus huiusmodi apud Dionysium disputare: quasi ille omnia quae excogitauerim, audiuisset. Ille uero nec hebes est ad perdiscendum: & honoris cupiditate uehementer incensus. Placuerunt igitur sibi forte quae dicebantur: manifesteque erubescibat, nihil a me cum ad eum profectus sum, audiuisse. Itaque partim amor planius audiendi eum inuaserat: partim cupiditas gloriae stimulabat. Quam uero ob causam in prima illa peregrinatione mea non audierit, in superioribus enarraui. Cum ergo domum ego sospes redissem: atque illi iterum reuocanti negauissem, ut dixi, uisus iam mihi est Dionysius honoris sui cura prorsus ardere: ueritus ne sic acciperent homines negationem meam, quasi illum prorsus contemnerem: cum eius ingenium moresque & uitam ipsa experientia cognouissem. Iustum est autem me uerum fateri: ferreque aequo animo, si quis quae contigerint audiens, meam quidem spernat philosophiam, tyrannum uero mentem putet habere. Misit enim Dionysius tertio ad me triremem: qua facile nauigarem. Misit & Archidemum: quem ex omnibus Architae in Sicilia familiaribus plurimum a me fieri existimabat: atque una alios ex Sicilia nobiles, omnes isdem mihi uerbis affirmarunt Dionysium mirum in modum philosophiae deditum esse. Misit ipse praeterea pergrandem epistolam: cum sciret quemadmodum & ipse erga Dionem afficerer, & Dionis cupiditatem id prorsus expetere, ut Syracusas me conferrem. Ad haec igitur omnia composita epistola fuerat, tali quodam exordio, Dionysius Platoni. Legitima & consueta

ratione in his præfatus: nihil deinceps prius ait, quàm quòd in Siciliam pro nostra uoluntate ueneris. Primum quidem de Dione ita fiet ut ipse uolueris. Voles autem, ut arbitrator, moderata: atq; ego concedam. At uero nisi ueneris, nihil impetrabis eorū, quæ pro Dione optas: neq; in rebus alijs, neq; in ijs quæ ad personam suam spectantia in primis desideratis. Hæc ita scripsit. Cætera uero proluxa forent: neq; satis opportuna relatu: Venerunt alia quoq; epistolæ ab Archita alijsq; Italis & Tarentinis, laudantes in Dionysio sapientia studium. præterea his addebant: nisi proficiscerer amicitia illam quam ipsis cum Dionysio conflaueram, neq; paruam quidem quantum ad ciuilia spectat, me omnino calumnijs subiecturum. Cum igitur eo tempore sic accerserer, alijs quidem ex Sicilia atq; Italia me trahētib; alijs uero precibus Athenis quasi me impellentibus, ratioq; mihi dictaret non decere Dionem Tarentinosq; hospites & amicos prodere: atq; mihi ipsi succurreret, non esse mirum si quis ingeniosus iuuenis cum prius sermones de rebus magnis audire noluerit, mutata deinde sententia ardore quodam uitæ optimæ accendatur: oportereq; ipsum euidenter arguere, utram in partē declinet: nec ipsum prodere: nec me ipsum causam illi præbere tantæ uituperatiōis suæ: si modo res eius reuera ita ut fertur, sese habeāt: harum inquam rationum patrociniō protectus iter ingredior multa quidem timēs, multaq; fore diuinans, nec recte quidem ut uidetur. Profectus deniq; sum tertio sub seruatore. Id enim reuera consecutus sum. nam rursus feliciter sum seruatus. At horū post deum Dionysio habeo gratiam. quoniam cum pleriq; me interficere cuperent, restitit ipse: partemq; aliquam pudoris sui meis in rebus exhibuit. Cum itaq; ad eum peruenissem, operæ precium in primis fore censui: hoc ipsum examinare: utrum reuera Dionysius amore philosophiæ accensus uelut igne flagraret: an uanus de eo rumor Athenas usq; fuerit per uagatus. Est modus quidam experiētiæ circa hæc sumendæ: nō ingeniosus ille quidem, sed tyrannis reuera conueniens, his præcipue qui plurimos iam audierint. quod quidem ego statim ueniens persenssi prorsus Dionysio cōtigisse. Ostendendū est utiq; illis quàm magna res philosophia sit: quantoq; studio egeat: & quantis laboribus comparetur. Qui igitur hæc audierit, si reuera sapientiam amet, eiq; natura cognatus atq; ipsius possessione sit dignus, quasi qui diuinus sit, uiam sibi mirabilem esse putat ostēsam, perq; eam sibi omnī conatu existimat gradiendū, aliterq; facienti uiuendū esse non censet. Itaq; seipsum atq; etiam huius uia ducem impensius cohortatur: neq; prius desinit, quàm uel finem omnium fuerit consecutus, uel saltem eam sibi comparauerit facultatem, per quam ipse se iam sine duce ad terminū perducere ualeat. Hæc igitur atq; huiusmodi rationibus ille considerans, per uniuersam uitā, quicquid omnino agat, ante omnia est philosophiæ semper intentus: uictuq; quotidiano utitur. quo maxime queat ingenium & memoriā & iudicium conseruare, sese sobrium præstans, contrariumq; huic uictum semper odio habens. At uero qui non sunt reuera sapientiæ amatores, sed opinionibus duntaxat extrinsecus colorati, instar eorum qui sub sole uruntur atq; colorantur, cum audierint quot discenda sint, quanto labore, qua quotidiani uictus tēperantia philosophiæ studijs necessaria, rem protinus sibi duram impossibilemq; rati, ut operam dent adduci nō possunt. Pleriq; uero sibi met persuadent, sufficienter se omnia iā audiuisse, neq; studio prorsus ullo ulterius indigere. Hæc utiq; faciēdi periculi ratio perspicua est & minime fallax aduersus eos qui prosequi præ mollitie nequeunt: ut crimen in præceptorem reijcere nunquam possint, sed ipsi iam seipsos ad ea quæ philosophiam decent peragenda redarguant ut impotentes. Hæc utiq; examinis ratione apud Dionysium tunc usus sum, cuncta uero nec ego percurri: neq; Dionysius requirebat. Nam erant permulta & maxima, in quibus se satis doctum ob ea quæ ab alijs audiuerat, existimari studebat. Audio uero ipsum de his quæ tunc audiuit scripsisse postea, quasi artem propriam componentem: cum nihil tamen horum reuera ipsi inesset, ut equidem audio. De his uero ego nihil certi scio. Alios tamen quosdam noui de rebus eisdem scripsisse, quicumque uero hi fuerint, ne ipsi quidem seipsos cognouerunt. Tantum uero dicam de his omnibus qui aut scripserūt, aut scripturi sunt, se scire affirmantes quæ sint ea quæ ipse tanquam seria studiose meditor, siue a me siue ab alijs audiuerint, siue tanquam inuētores ipsi fuerint, nihil eos ipsa de re meo iudicio percipere posse, nec enim de ipsis scripsi unquam, neq; scribam. Id nanq; nullo pacto uerbis exprimi potest, quæadmodū cæteræ disciplinæ: sed ex diuturna circa id ipsum consue-

consuetudine, uitaeq; ad ipsum coniunctione: subito tandem quasi ab igne scintillanti lumen refulgens in anima seipsum iam alit. Atqui tantum equidem scio: Videlicet scripta à me uel dicta optime dicerentur, male uero scripta non minimam mihi afferrent molestiam. Quod si scriptis uel uoce proferenda mihi in uulgum uiderentur: quid nam pulchrius nobis in uita fieri posset, quam rem ualde utilem hominibus afferre, atq; naturam omnibus proferre in lucem? At uero studium in his edendis, utile non esse reor hominibus, nisi admodum paucis: qui uidelicet exiguis ante uestigijs demonstratis, ad inueniendum ipsi sagaces sint. Alios uero partim contemptu nefario, partim elata spe uanaq; impleuissent: quasi praecleara quaedam iam didicissent. Proinde longiora de ipsis dicere cogitauim. Forte enim si haec dicantur, non nihil de his quae dico clarius apparebit. Est namq; sermo quidam uerus, obstans illi qui de rebus eiusmodi nihil omnino audeat scribere: sepe quidem à me alias dictus, & nunc, ut uidetur, dicendus. Vnicuiq; ipsorum quae sunt, tria sunt, ex quibus scientiam fieri necessarium sit. Quartum ipsa scientia est. Quintum uero oportet ipsum ponere quo quid est cognoscibile, id est quod agnosci potest, atq; uere existit. horum unum est nomen: secundum oratio siue ratio quaedam: tertium simulacrum: scientia quartum. De uno quouis igitur accipe, cupiens quod modo dictum est discere, deq; omnibus similiter cogita. Circulus aliquid dicitur, cui nomen id est quod modo pronuntiabamus. Sequitur autem eius oratio siue ratio quaedam ex nominibus uerbisq; composita. Quod enim ab extremis ad medium aequaliter undiq; distat, illius ratio est, quod rotundi & circumferentiae & circuli nomine designamus. Tertium uero est: quod pictus circulus sit uel deletus, aut torno factus uel destructus. Quorum nihil ipse circulus circa quem haec singula sunt, patitur: utpote aliud quiddam existens. Quartum autem scientia est & intellectus, atq; uera circa haec opinio. Hoc rursus totum tanq; unum est ponendum: quod nec in uocibus nec in corporum figuris est, sed animis. Ideoq; manifestum est, aliud esse qm sit ipsa circuli natura, rursus aliud qm tria illa quae supra diximus. Horum uero ex numero, intellectus, cognatione, similitudineq; quinto proximus haeret, caetera remotiora sunt. Idem quoq; de recta & curua dici potest figura, atq; colore: deq; bono & pulchro & iusto. rursus de quocumq; corpore, uel manu factio uel naturali, siue igni siue aqua, caeterisq; huiusmodi. similiter de omni animali, ac de moribus animorum, atq; de actionibus passionibusq; uniuersis. Nisi enim quis in his illa quatuor quodammodo capiat, nunq; scientiae circa quintum perfecte particeps erit. Proinde illa non minus quale quid sit unumquodq; qm quid sit aggrediuntur ostendere propter rationum debilitate. Quapropter nemo mentis compos audebit unquam in idem atq; id quidem immutabile, referre quae ab ipso intelliguntur, atq; quatuor illa. Quod utiq; patiuntur, quae designantur figuris. Id uero quod nunc dicimus, rursus est considerandum. Sane circulus quilibet horum qui inter hominum manus uel pinguntur uel torno fiunt, plenus contrarij est ad quintum. Recti namq; unde quacq; sit particeps. Ipsum uero circulum affirmamus neq; minus neq; magis aliquid: id est nihil omnino habere in se naturae contrariae, Praeterea nullius horum nomen firmitate dicimus ullam habere. Nihil enim prohiberet quae nunc rotunda nominamus, recta uocari: rectaq; rotunda: nec firmitatem ullam maiorem fore nominibus in contrarium permutatis. Eadem quoq; de oratione ratio est: cum ex nominibus uerbisq; componatur nullam omnino habentibus firmitatem. Multipliciter rursus probari potest, nullum horum quatuor certum firmumq; esse. Maximum uero omnium, quod paulo ante dicebamus: quod cum duo sint, essentia & qualitas: quando animus non quale, sed quid sit quaerit: nisi quodlibet horum quatuor quae situm prius ab anima tam ratione qm affectu, deniq; sensibus bene discussum, per omnia quae dicuntur atq; ostenduntur euaserit: omni ambiguitate & obscuritate, ut ita dixerim, omnes implebit. In quibus igitur haudquaquam consueti sumus ob prauam educationem uerum perquirere, sed satis nobis factum putamus si apposita simulacra attigerimus, minime derisui sumus inuicem interrogati interrogantibus, potentibus duntaxat quatuor illa discutere atq; arguere. Vbi uero necessitas cogit quintum ostendere, quiuis eorum qui possint subuertere atq; retractare peruincit: facitq; ut qui exponit sermonibus, uel literis uel disputationibus, apud audientium multos nihil eorum quae uel dicere uel scribere aggreditur, intelligere uideatur. qua in re saepe ignoratur non animum scribentis uel dicentis redargui, sed naturam potius cuiuslibet illorum quatuor se male habentis. Tractatio uero per

omnia illa sursum deorsumque in unum quodque discurrendo perueniens, uix tandem scientiam parit intrinsecus, scientiam inquam ipsius quod naturaliter bene affectum est in animo ad ipsum quoque naturaliter bene affecto. At si quis male affectus sit natura, qualis naturaliter animae habitus inest multis, tum ad illa quae discenda sunt, tum ad mores, corruptique illi sunt, ne Lynceus quidem, ut eiusmodi animus uideat, efficere possit. Atque ut summam dicam, neque acumen, neque memoria faciet unquam, ut qui rei ipsius qua de agitur, non est cognatus, ipsum inspiciat. Principium etenim in habitibus alienis non sortitur. Quobrem quicumque iustus aliusque quocumque sunt pulchra, non sunt apti natura atque cognati, licet alij in alia ingeniosi simul & memores: rursus quicumque cognati sunt quidem, sed hebetes & memoria parum ualida: nunquam ad summam discendi ueritatem peruenient uel uirtutis, uel uitij. Necessarium enim est ea simul perdiscere, & falsum simul & uerum toties essentiae cum omni exercitatioe atque longitudine temporis: quod & ab initio dixi. Postquam uero singulatum ipsorum nomina, rationes, uisusque & sensus agitata inuicem tritaque fuerint, benignisque reprehensionibus redarguta, & absque inuidia interrogando respondendoque discussa, uix tandem refulget circa unum quodque prudentia atque intelligentia, ad summam omnino pro humana facultate contendens. Quobrem permultum abest, ut uir studiosus de ijs quae reuera digna sunt studio, scribens, hominibus, se simul & sua inuidiae ambiguitatibus subijcere debeat. Vno uero ex his sermone id intelligere licet: quando uidelicet qui alicuius scripta cernens, siue legulatoris in legibus, siue in quibuslibet alijs aliorum, animaduertat illa non esse illi tantum omnino seria studiosissime pertractata: siquidem sit ipse studiosus. iacet autem inter sua in regione pulcherrima. Sin autem reuera ipsi haec tantum seria studiose literis tradita sunt, diu quidem minime, sed homines mentem eripuerunt. Hanc utique fabulam digressionemque quicumque sequetur, plane intelliget, siue Dionysius aliquid de summis & primis naturae scripserit, siue quiuis alius aut minor aut maior, nihil eum syncerum audiuisse uel didicisse eorum quae scripsit, ut mea fert opinio. Alioquin pariter atque ego ipsa ueneratus fuisset, neque ausus fuisset unquam temere edendo absurditati indecentiaeque subijcere. Neque uero quasi in memoriae subsidium illa scripsit. Non enim hac in re memoriae diffidendum: si id semel animo fuerit comprehensum. Nam id totum breuissime omnium est collectum. Fortem uero turpi quadam ambitione id fecit, uel tantum sua haec asserens, uel tanquam particeps disciplinae, qua indignus erat, gloriam quaerens. Verum si ex una duntaxat congressione id Dionysio contigit, esset id forsitan concedendum. Qualis autem fuit? Pro Iupiter, inquit Thebanus. Percurri equidem haec illi, eo quo dixi modo, semelque tantum: postea uero nunquam. Post haec autem considerandum est, si cui cura sit inuenire eius quod nobis circa illa accidit, causam: cur uidelicet & secundo, & tertio, & saepius ea non pertractauimus. Vtrum Dionysius, ipsis semel duntaxat auditis, adeo sufficiens ea se scire putauerit satis uenit, siue inuenit ipse siue ab alijs ante didicerit: an friuola quae dicebantur existimauit. An forte praeter haec tertium quiddam acciderit: uidelicet ut ipsa haud suis equalia uiribus, seu maiora censuerit: ac reuera se minime idoneum esse qui sub prudentiae uirtutisque diligentia uiuat. Si enim friuola existimasse dicatur, multis certe testibus pro causa nostra contra pugnabitur: qui in rebus eiusmodi iudicandis longe maiorem quam Dionysius autoritatem habeant. Quod si inuenisse uel didicisse, atque ipsa quidem digna uideri, quae liberali animo in disciplinam adhibeantur, quis non id mirum putet, Dionysium sic affectum horum aliquando ducem & auctorem tam facile contempsisse? Quo autem pacto contempserit, iam dicam. Profecto non multo post hoc tempore patrimonium Dionis, quod prius eum libere possidere, fructusque inde percipere permittebat, iam uetuit omnino per eius procuratores attingi: pecuniasque ut consueuerat ad ipsum in Peloponnesum mitti: quasi epistolae illius prorsus oblitus, quam mihi scripserat. Asserebat enim res illas non Dionis esse, sed filij: qui cum esset ex sorore nepos, eum ex lege sub tutela ipsius esse. Haec igitur usque ad illud tempus acta fuerunt. quae ego considerans iam plane perspiciebam quo pacto erga philosophiam Dionysius fuisset affectus, conturbarique licebat siue sponte siue inuite. Erat iam tunc aetas: & frequenter nauigabatur: uidebaturque mihi non tam de Dionysio quam de me ipso conquerendum, & de his qui me impulerant ut in aegrum Scyllae tertio deuenirem, Charybdimque remetirer perniciosam. Compulsus itaque sum Dionysio dicere, non posse me ullo modo apud se fore, Dione tam ignominiose contempto. at ille me consolabatur, rogabatque ut manerem, non putans sibi honestum, ut ego ipso

tam exit

tam cito horum à se factorum nuncius irem. Cum uero mihi manendum persuadere nō
 posset, ipse mihi se paraturum ait, qui & quo pacto me deferrent. Ego autem in transmis-
 sorijs nauigijs traicere constituerā: omnia esse perferēda ducens si abire me prohiberet:
 quippe cum manifeste ipse nulla Dionysiū iniuria afficiēs, ab eo iniuria affectus fuisset.
 At ille cū me nullo modo manere uelle cognosceret, quo nauigationē tunc meā impedi-
 ret, talia machinatus est. Postridie sermonē ad me habuit gratiosum atq; probabilē. Mihi
 & tibi inquit, Dio Dionisq; res, quatenus discordiā nostrā causam præbēt, tollatur ē me
 dio. Dionī equidē tui gratia hæc faciā. Decerno Dionem recipientē sua habitare in Pe-
 loponneso, non tanq; exulē, sed tanq; cui liceat huc proficisci, quādo illi & mihi uobisq;
 amicis cōmuniter uideatur: dummodo nullam mihi iniuriam faciat. Huius autē rei fide-
 iusflores mihi fore te familiaresq; tā tuos q; Dionis qui hic habitāt. Dionē quoq; ipsum id
 uobis obseruaturum, sufficiēter cōfirmare debere. Pecuniā uero omnes quas ille accepe-
 rit, in Peloponneso & Athenis deponantur penes quos uobis uidetur. Harū quidē pecu-
 niarum fructus accipiat Dio, sed ipsas tollere nisi uobis concedētibus nequeat. Non em̄
 confido, si pecunias suscepit, eum mihi fidem seruaturum, cum non pauca futurā sint.
 Maiorem uero tibi tuisq; habeo fidem. Considera igitur an tibi hæc placeant: mane q; ho-
 rū gratia hic annū, quo peracto, susceptis his pecunijs abibis. Dionē equidē scio magnā
 tibi gratiā habiturū: cum hæc sibi perfeceris. Cum hæc igitur audiuissem, quanq; agre o-
 mnino ferebā, respondi tamen hac in re me consultaturū, tempusq; respondendi in crasti-
 num sumpsi. Atq; in hoc consentientes tunc discessimus. Consultabā itaq; posthac ipse
 mecū ualde quidem ambiguus. Occurrebat autē quasi cōsiliū dux prima mihi eiusmodi ra-
 tio. Age utiq; & si Dionysius nihil eorum quæ promittit, seruare cogitat, si tamen abeun-
 te me, per se ac per amicos probabiliter ad Dionem scribat, quæ nunc mihi dicit, se quidē
 obtulisse ultro, me uero noluisse, resq; suas penitus neglexisse. Præterea his addebam. Si
 Dionysius me nolens dimittere, ideoq; nauigiū nautasq; nō det: imò facile cunctis signi-
 ficet, uelle me ipso nolente discedere: quisnā me nauī asportare ex ædibus ipsis Dionysiū
 audeat. Habitabā equidē, ne quid deesset incōmodi, in ipsis qui circa ædes erant, hortis.
 Vnde ne ianitor quidē nisi iubēte Dionysio egredi permisisset. Quod si annū permāsero
 habeo equidē quid Dionī significem, notumq; faciā in quibus sim constitutus, quid ue-
 agam. Ac si Dionysius nō nihil eorum quæ promittit, seruabit, opera tolerātiaq; hæc mea
 non omnino deridenda uidebitur. patrimonium nanq; Dionis non pauciorum q; centū ta-
 lentorū, si quis recte estimare uelit, censebit. At uero si ita res cadāt ut eas uerisimile est ca-
 suras, quò me uertā nescio. Veruntamen fortē necesse est me annū adhuc tolerantē ma-
 chinationes Dionysiū re ipsa pro uiribus redarguere. Cū ita mecū cōsultauissem, sequen-
 ti mox die ad Dionysium retuli, uideri mihi manēdū. Sed addidi: ne existimaret me pos-
 se apud Dionem prorsus omnia quasi dominū, ideoq; operæ precii esse ut una mecū ipse
 quoq; ad eum scriberet, significans hæc nostra consilia, atq; interrogans utrum sibi hæc sa-
 tisfaciant, nec ne: & nunquid aliud præter ea quiddam exigat. Idq; q; primū inquam scri-
 bendum esse. Interea uero nihil in re Dionis ab eo noui esse tentandum. Hæc inter nos
 dicta sunt. In his sermē, ut nunc dico, cōuenimus. Post hæc autē cum iam naues abisissent:
 ideoq; nulla mihi foret ulterius nauigādi facultas: Dionysius quasi nonnihil prætermissi
 reminiscens, dimidia inquit bonorū Dionis pars filio iure manere debet: dimidia uero ad
 Dionem mitti. hanc ergo uendi curabo. Qua uendita, pecuniarū dimidium tibi tradam,
 quoad Dionem perferat: reliqua uero pars penes nos pro filio reseruabitur. ita enim ius
 ipsum exigat. His ergo illius dictis percussus, ridiculū putauī amplius ea de re loqui. Dixi
 tamē decere nos expectare à Dione responsum, atq; rursus hæc ipsa ad illū rescribere. At
 ille post nimis audacter patrimoniu Dionis totū quāto libuit pretio & quo pacto hæc &
 quibus placuit uendidit. Mihi uero ea de re uerbū omnino fecit nullum. at ego similiter
 posthac de re Dionis nihil ulterius locutus sum, quippe cū nihil amplius me profecturū
 existimarē. Hactenus hac ratione & philosophiæ & amicis auxiliū præstiti. Post hæc au-
 tem ego & Dionysius ita uiximus, ut ego quidem semper extrā spectarē, quasi auis quæ-
 dam alicunde cupiens euolare: ille uero assidue, quo pacto me cohiberet machinaretur,
 de rebus quidē Dionis concedens nihil. In cæteris tamen negocijs per uniuersam Siciliā
 amicos inter nos esse fatebamur. Eo autē tempore Dionysius ueteranis militibus stipēdia

minuere tentauit, præter parentis consuetudinē. Irati uero milites in unum contenerūt, neq; id se toleraturos cōminabantur. Itaq; ille clausis ipsius arcis portis, coercere illos conabatur. At illi repente aduentarunt ad mœnia, clamorē quendā barbarū ac bellicum atollentes. Quo metu conterritus Dionysius, cuncta illis consueta atq; etiā plura cōfluentibus illis concessit. Rumor autē fuit Heraclidem tumultus omnis causam extitisse. Quod Heraclides quidem persentiens clam fugā arripuit, Dionysius uero cum illum capere affectaret, neq; inueniret, Theodotem ad se in hortos accersuit. Eram fortē tunc & ipse in hortis perambulans. Cætera quidem quæ inter illos tractata sunt, neq; scio, neq; dum colloquerent̄ audiui: sed quæ me præsentē inquit Dionysio Theodotes & noui & memini. O Plato ait, Dionysio suadeo huic, si Heraclidē huc adducere potero, criminibus in se delatis responsurū: ac si nolit deinde eum Dionysius in Sicilia permanere, saltem permittat uxorem filiumq; suscipere, atq; in Pelopōnesum abire, ibiq; habitare, nihil ibi molientem contra Dionysium, & bonorū quæ hic possidet fructus percipientē. Hac ergo fiducia Heraclidem iam uocaui, atq; iterū uocabo. Siue igitur ex prima uocatiōe siue ex secūda huc ille uenerit, cum Dionysio constituebā rogabāq; nequid Heraclidi mali inferat uel extra urbem uel in urbe, tantū uero si uidebitur, extra fines mittatur, donec aliter Dionysio uideatur. Hæc inquit Dionysi, cōcedis'ne? Concedo respondit, neq; etiam si quando in ædibus tuis appareat, aliud quicq; mali esse passurū. Sequenti uero die in ipso crepusculo Eurybius & Theodotes ad me mirum in modum perterriti conuolarūt. Confestimq; Theodotes, ô Plato inquit, affuisti heri conditionibus in quibus de Heraclide Dionysius mecum tecumq; cōuenit. Affui, inquā. At ille: nunc, inquit, discurrūt satellites ad Heraclidē comprehendendū: atq; periculū est ne ille prope alicubi sit. Sequere ergo nobiscum omnī studio ad Dionysium. Iuimus itaq; & ingressi ad ipsum, illi quidem silētio stabant lachrymantēs: ego uero inquam, uerentur hi Dionysi, ne tu cōtrā q̄ heri conuenerit, noui quicquam agas aduersus Heraclidem. Nam uidetur ille mihi prope alicubi diuertisse, manifesteq; adesse. Dionysius uero his auditis exarsit in iras, in uariosq; se mutauit colores, quales ira consueuit afferre. Et Theodotes ad pedes eius procumbens, manu eius apprehensa multis cum lachrymis ne quid tale faceret deprecabatur. Tunc ego sermonē suscipiēs eum consolaturus, Bono sis animo, inquam, ô Theodotes. Non enim aliter facere audet Dionysius q̄ heri promisit. At Dionysius tyrānico nimīū uultu me intuitus, Tibi, inquit, promisi nihil, siue magnū siue parū. Imò uero per deos, inquam, promisti nō facturum te hæc ipsa, quæ nunc ne facias hic deprecā. Hæc ego locutus egredior. Post hæc Dionysius quidem Heraclidem capere conabatur. Theodotes autē hæc per nuncios illi significans, ut fugam arriperet admonuit. Miserat quidem Dionysius & Tisiam quendam cum satellitibus, iubens passim Heraclidē insequi. Sed ille, ut fertur, anticipans, & paruo quodam diei spatio satellites deuitans intra Carthaginensium fines se recepit. Iam uero ex inimicitijs cōtrā me exortis probabilē Dionysius occasionē quam per insidias diu captauerat, ne uidelicet ad Dionē pecuniā mitterent̄, affecutus fuisse uidet̄. Ac primum quidem ex arce me amisit, occasionē præferens quod mulieres sacra decem dierum in quibus habitabam hortis essent facturæ. Itaq; me per eos dies extra arcem apud Archedemū manere iussit. Interea Theodotes me ad se uocās, multa circa ea quæ tunc facta erāt, de Dionysio conquestus est. Dionysius uero cū audiuisset ad Theodotē me profectū fuisse, nactus & hanc rursus occasionē contra me odiij priori similem, misit ad me qui percontaret̄, num quid apud Theodotē uocatus aliquando fuisset. Atq; ego affuisse libere confessus sum. Tunc ille: iussit ergo, inquit, Dionysius me tibi edicere, nō recte facere te: quod Dionem Dionisq; amicos pluris q̄ ipsum semper æstimes. Hæc dicta fuerunt. Nec unq; posthac me in suas ædes uocauit, quasi manifeste Theodotis Heraclidisq; amicū: sibi uero inimicum: ac propterea infensum, quod res Dionis iam omnino perissent. Habitabam deinde extra arcē inter milites mercede cōductos. Adeuntes uero me & alij quidā & ministrorū aliqui Atheniēs patriā, significarūt calumnias aduersus me inter milites fuisse diffusas. Præterea quosdam comminatos esse, sicubi me nanciscantur interfecturos. Excogito igitur euasione eiuſmodi. Mitto Tarentū ad Architam, aliosq; amicos, significans in quo essem discrimine constitutus. Illi uero occasionē quendam legationis patrię nomine excogitantes, Salmiscum eorū unum, unā cum nauī ordinis triginta remorum mittūt. Qui

ueniens

ueniens ad Dionysium, rogauit ut me omnino pro uoluntate mea saluum abire permitte-
ret. Ille autem assensus me dimisit comeatum praebens. Pecunias uero Dionis neque ego pe-
rii, neque quisquam dedit. Post haec cum in Peloponnesum peruenissem, ibique offendissem
Dionem ludos spectantem Olympicos, quae facta fuerant, enarraui. Ille uero Iouem te
status, statim mihi meisque propinquis & amicis edixit, se poenas a Dionysio exacturum:
tum quod me illic hospitem decepisset: sic enim ille & dixit & sensit: tum quod ipsum iniu-
ste admodum expulisset. Haec ego audiens, suasi ut ad haec si uideret, amicos alios conuo-
caret. Me autem quoniam & sua & aliorum opera quasi uiolenta impulissent in Dionysii
familiaritate, habitationis, uictus, sacrorum communione astrictum, putaret quasi medium
quendam, aequumque utrinque esse debere: praesertim cum iamdiu multis apud Dionysium me
calumniantibus quasi tecum ipsi tyrannidique eius insidiantem, ipse non occiderit quidem,
sed reueritus sit. Ad haec aetate meam rebus bellicis ineptam esse addidi: simulque medium
quendam me inter eos esse, si quando conciliatore quodam opus sit, qui resarcire optanti-
bus amicitiam possit. Quamdiu uero odij certabitis, ad haec tanquam propugnatores alios
aduocabitis. Haec ego inquam, perosus errorem fortunamque in Sicilia mihi aduersam. Quo-
niam uero illi rationibus meis non obtemperauerunt, omnium quae sequuta sunt malorum
ipsimet sibi causam praebere. Profecto si Dionysius res Dionis suas restituisset, uel potius
si omnino placatus fuisset, nihil prout conditio fert humana, accidisset aduersi. Nam Dio-
nem quidem pro uoluntate mea, & consilio, & autoritate facile continuissem. Contra ue-
ro nunc, in se inuicem impetum facientes omnia calamitatibus impleuere. Dio certe ean-
dem habebat uoluntatem, quam ego dicerem & mihi & alijs quicumque moderati sunt, ha-
bendam esse: uidelicet ut potestas uel propria, uel amicorum, uel ciuitatis optetur, quo in
ipsis honoribus & potentijs quis constitutus praesertim in maximis, se & suos & patriam
beneficijs iustis afficiat. Neque uero id fit, si quis ad id duntaxat incumbat, ut diuitijs se ami-
cosque, & ut libet aetarium expleat per insidias crudeliumque coniurationes: ipse pauper ui-
delicet impotens se continere, sed praeter animi angustiam uoluptatibus succumbens: praete-
rea opulentos homines tanquam inimicos decernens trucidet, rapiatque pecunias: atque inte-
rea socijs, familiaribusque edicat, sibi quidem in his cum sit egenus, succensendum non esse.
Eodem modo si quis similiter ciuitatem suam beneficijs afficiens honoretur ab ipsa: dum
multis res paucorum ciuium per sua decreta distribuit: uel si quis magna praesidens ciuita-
ti pluribus minoribusque ciuitatibus imperanti pecunias minorum ciuitatum iniuste attri-
buat suae. Hoc enim pacto, neque Dio, neque alius unquam sponte sua ad potentiam progredi-
tur perniciosam & sibi & posteris perpetuo futuram. Prudens uero ad constituendam ac-
cedit Rempublicam, legesque condendas iustissimas atque optimas, et id quidem absque caedibus, ex-
pulsionibusque ciuilibus. Quae modo cum ageret Dio constituens patrii prophana potius quam
facere, cauens quoque ne ipse pateretur, cecidit tamen cum iam ad summum superandorum
hostium peruenisset. Neque mirum alicui quod accidit Dionis, uideri debet. Pium enim uirum
temperatumque & prudentem, omnino quidem in rebus eiusmodi impij nunquam fallunt. Sed
neque mirandum est, si idem ipsi, quod probo gubernatori forsitan acciderit: quem futura tem-
pestas haud admodum iacet: sed insueta & idcirco improuisa tempestatum magnitudo
latere potest, ac ui latendo submergere. Hoc utique modo Dionem fors aliquantum sefellisse
uidetur. Quod enim mali essent, eum non iatebat: quamuis quam profunda esset in eis inscitia &
iniquitas uoracitasque, latuerit. Qua quidem in re deceptus occubuit, Siciliam incredibili
dolori subiiciens. Quae igitur post haec quae narrata sunt uobis consulo, haec tenus quidem
dicta sint. Quibus autem de causis ipse in Sicilia quasi compulsus redierim, ostendere arbitra-
tus sum oportere, necui reuersio mea absurda, ac praeter rationem suscepta uideretur. Qua-
mobre sicui quae nunc dixi probabiliora uisa sunt, ac sufficientes extitisse occasiones cur
ita fieret, uidentur, satis quidem sufficienterque iam fuisse dictum putabimus.

PLATO Dionis propinquis & amicis.

Epistola VIII

Va potissimum uiuendi ratione prospere succedat res, reuera conabor uobis
pro uiribus enarrare. Spero autem non uobis solum, quae in rem uestram sint, me con-
sulturum: quamquam uobis quidem maxime: sed & omnibus qui sunt Syraculis: ter-
tio inimicis etiam uestris & hostibus: praeterquam si quis illorum impio seipsum sce-
lere polluit. Haec enim insanabilia sunt, neque expiare unquam haec quisquam posset. Confide-

KK 5 rate